

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРАДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗІДЧУЕННІ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РИВ. XXXIII. Ч. 68. Дієрзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 24. марта, 1925.

VOL. XXXIII. No. 68. Jersey City, N. J., Tuesday, March 24, 1925.

THREE CENT

Зруйновані торнадою океліці
вертають до нормального
життя.

ШИКАГО, Іллінойс, 21. марта.— Всього простір, захоплений страшним торнадою у минулу середу, нині докінчував віддавати послідні присагнуті жертвам торнадо.

В багатьох випадках ці присагнуті відбудились без священників та парада; проста скриня з негнбильними дошок, збіта на грубо, відчужені евангелія, китичка селіт, — от і все. Декуди похорони були великі, головні ж ховано багатьох жертв у купі. Рівночасно з тим лікарі вихаюють по залишках; шукаючи за рашеними, переважаючи рани, лічучи простудженні. Відділи Червоного Хреста доносять таку одшу.

З відбудом похоронів життя починає ставати шораз нормальніше. Небезпечна пошестий, як кажуть лікарі, вже проминула. Люди стали відбудовувати свої доми та господарські будинки.

В ратушному навішеному торнадою океліці бере участь вся Америка. Напів чужі краї стали збирати жертви на допомогу шоби в той спосіб продемонструвати своє співчуття Америці.

ФАТАЛЬНИЙ ВИБУХ У ФАБРИЦІ.
НЬЮ ОРЛІНС, 21. марта.— Підчас проб у роботі підприємства Малтовс Лабораторії з новими виробами ці солоду та ячменю наступив страшний вибух, наслідком котрого згніло на місці 4 людей, а 5 віднесло тяжкі пошкодження. Вибух був такій сильний, що властителя, котрий стояв при пробі, розірвав на кусні, а величезний котел викинуло з будинку на вулицю.

УРЯД МАЄ БУТИ ПОСЕРЕДНИКОМ У БУДІВЕЛЬНИМ СТРАЙКУ.

ВАШИНГТОН, 21. марта.— Томас Вілкс, урядник федерального бюро праці, виходя з Нью Йорку, шоби посередничити в страйку „пластерерів“, котрий затримує роботу на будівлях вартості яких 22 мільйони доларів.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС В КАНАДІ.
КВІБЕК, 21. марта.— Коли години 10. 24 минути рано случилось в долині рік Св. Лаврентія та Сегіне нове потрясіння землі. Воно обійняло той самий простір, що землетрус з дня 28. лютого. В багатьох місцях землетрус перервав у землі телефонні дроти. Одиняк він не зробив повної шкоди будинкам. Случає у людей теж не було.

ВЖЕ ПОЧИНАЄ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА.
В 1923 РОКІ.

ВАШИНГТОН, 21. марта.— Огадський сенатор Френк Вилкс вибирається нині в дорогу по Злучених Державах, шоби вигосистися ряд політичних промов. Приятелі його кажуть, що в той спосіб він збирається розголосити свою кандидатуру на уряд президента Злучених Держав при виборі в 1928 році.

ХОЧЕ ВИСОКИХ НАДГОРОД ЗА ВБИТЕ РОЗБИЙНИКІВ.

СПРІНГФІЛД, Іллінойс, 21. марта.— Стейтсмен Касингер має ввести в стейтсній легіслатурі проект закону, який визначує що тисячі доларів на надгороди для тих, хто вб'є розбійників, нападальних на банки. Закін кожне таке вбивство вбивши мавби дістати від держави тисячу доларів. На думку сенатора така надгорода моглаби винищити банкові рабунки.

ДАЛИ ЛАЙСЕНС НА ІЗДУ АВТОМ СЛІПОВО.
ВАШИНГТОН, 21. марта.— Бюро Ветеранів розішло свідоцтво над небувалою справою. Оно допосено союзу бюрок, шоби ветерани великої війни, котрий побирає від бюро пенсію, дістав від поліції лайсенс на автомобільного шофера, хоча він сліпий на обидва очі.

РОЗЛАМ У КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ МЕКСИКА.
МЕКСИКО, 21. марта.— Розлам у римо-католицькій церкві Мексика шириться та доводить до великого зайняття мексиканськими партіями. Не мінше діла, шоби одна партія напала на священників або церкви другої та не спалила церкви або прихождств.

ЗАХОДИ КОЛО ПОРУЗУМІННЯ МЕЖИ ЦЕРКВАМИ.
НЬЮ ЙОРК, 21. марта.— Шоби зложити до себе різні церкви, кілька віросповідань почало на пробу обмінювати проповідниками в неділю. Сьогодні, приміром, єпископальний єпископ Меліон був „гостем“ у трох церквах і одній юдильській синагозі. В одній синагозі навіть вигосистися, проповідь єпископа протестантської реформованої церкви.

ЗАХОПЛИЛИ ВУЛІТЕРСЬКИЙ
КОРАБЕЛЬ.

НЬЮ ЙОРК, 22. марта.— Двох прогнібильних агентів арештувало, кола входу до нью-йорського порту корабель „Роберт Кловер“, котрий віз на собі 3,000 скриньок шкотської горівки. Корабель мав на собі 14 людей заго, і тому арештовані корабля було получене з немалою небезпечкою. Корабель має 532 котлі містоті; він встановив колись, при закладанні кабілі підморського телеграфу.

СМЕРТЬ У ПОЖАРІ.

НЬЮ ЙОРК, 23. марта.— Підчас пожежу мешкалою доми при 47-ій вулиці в східній частині Нью Йорку, що вибух нині, погано, погано в огні 5 осіб, а жертвами пожежу впади дві матері зі своїми дітьми. Підпалі підозрює заочинний підпал, бо пожежа ширився з неприродною шкорою, відтінаючи утєчу згрозенням.

ЗЕЛІЗНИЦА КАТАСТРОФА.

НЬЮ ОРЛІНС, Луїзіана, 22. марта.— Особовий поїзд зелізниці Садери Пасифік переїхав серед мраків без задержання попри сигнал настановлений на задержку і вїхав кола місцевості Френчмена в другий особовий поїзд, що їхав проти цього. Було одне зударення, погано на місці 13 осіб. Велике число пасажирів та служб вийшло з зудареннями з тяжкими ушкодженнями тіла, наслідком чого ушкодження в шпиталі померло вже три особи.

Починуючи недолугість сигналізація була брава, і тому машиніста тут винуватий тяжко. Зате винуваті зелізничники, котрі не завели автоматичних гамульців, що задержують поїзди без огляду на роботу машиніста.

ЖЕРТВИ НАУКИ.

Болтимор, Меріленд, 22. марта.— В шпиталі університету Джона Гопкінса оперовано нині знову дра Бетхера, одного з піонірів розвою лувів „екс“. Се вже сімдесята операція а кожну з них була виконана порашеними тіла лувими, а якими він робить наукові досліді. Сим разом утїло йому палець, вже осмий палець з ряду. Тепер учений остане з усього двох пальцями.

ПІСЛЯ ВИБУХУ В КОПАЛЬНИ

Фермонт, Вест Верджинія, 21. марта.— З копальні в котрій случився вибух газів посліднього вітвірка, добуто досі 26 тіл. Докладні обрахунки показали, що в колу вибуху в копальні працювало 33 робітників.

Уряд все ще не покидає підорання; що вибух міг бути випадком підпаленої бомби. Нині арештовано вже четверту особу, яка мала стояти в зв'язку з бомбовими замахом. Б. м. Чарлз Провд, майстер.

СВЯТО НА БОГДАНІВЦІ
БІЛЯ ЛЬВОВА.

Діло пише: Доказом до чого може довести жертвенність, сила волі й посвяти громадянства, являється в останній часі Богданівка біля Львова. Хто бачив перед кількома місяцями незабудовану площу придбану читальню Просвіти на Богданівці від Екс. Митрополита мусів дня 14. грудня м. р. глядіти з подивом на dokonану працю. Протягом не цілих п'яти місяців виведено мури величавого будинку Народного Дому, а провізорично побудовано невелику домілку для тимчасового приміщення читальні Просвіти. В неділю дня 14. грудня м. р. відбулося свято посвячення тимчасової домішки читальні Просвіти на Богданівці, яке зібрало численних громадян Богданівки, Ситників і Левадівки та відпоручників українських організацій міста Львова. Свято розпочалося торжественною Службою Божою в церкві на Богданівці, яка немогла помістити всіх присутніх. Богослуження відправляв о. прабат Писенський в асисті о. Гаврилкова о. Каптанюка. Повну патрістичного духа проповідь вигосист о. прабат Куніцький. В часі богослуження співав місцевий хор під батутуо Купецького а на конець богослуження відігравла оркестра українських зелізничників гим „Божий єдиний, великий“. По Службі Божій уладалася процесія з метою посвячення своєю живою навою-вибудованою домішкою читальні „Просвіти“. Після посвячення голова Комітету будови Народного Дому на Богданівці о. Гаврилков по зворушуючій промові передав ключі ново-вибудованої домішки голові читальні Просвіти на Богданівці Петрові Сесунт. Промовляючи чимало присутніх. В часі свята вручено нині фелдешкою почесну грамоту в признання його заслуг і праці для будови „Народного Дому“ на Богданівці.

ЩО ТАКЕ „СІРДАР“?

„Сірдарам“ звуть ангайських намістників у Судані. Ця назва є перського походження. Етимологічно перське сірдар значить той, що стоїть на чолі. На Скоді „Сірдар“ являється титулом головного вождя армії в часі міра. В часах грешкої війни за незалежність 1827 р. Турки звали сірдарем адмірала флоту. В Єгипті з часів ангайського так протекторату „сірдарам“ звалися й по нинішній день зуться начальні вожді армії „хедива“.

ДРУКАРНЯ СВОБОДИ

потребує сейчас друкаря-ПАНОТАПІШНИКА. Першештв мають так, що хочуть мати записані. Платня після умови:

„СВОБОДА“
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОДІВКА В КОВЕЛЬСЬКИХ
ВІЗНИЦІ.

Політичні в'язні Ковельської в'язниці М. Черник і Е. Померанець другого лютого оглосили голодовку на знак протесту проти зловикання терміну в'язнення їх, яке по словам прокуратора Бернсовського має наступити з причини неадекватності обтяжуючого матеріалу по закладженню уїх формальностей. Прибуло по завілі більше місяця. За час шестимісячного їх ув'язнення це вже третій з ряду голодівок цих в'язнів.

М. Ф. ФРУНЗЕ.

Призначений на народнього комісаря військових та морських справ Союзу советами соціалістичних республік Михайло В. Фрунзе, народився 1885 р. в лавіях Туркестані. Батько його з походження селянин, служив у Семирії, як фельдшер; а мати була селянка. Фрунзе 1904 року скінчив гімназію в м. Вірнісму і вступив до Петроградської політехніки. Вперше познайомився з революційними ідеями, як був іще в гімназії. В політехніці Фрунзе вступив до соціалістичної організації і приєднався до більшовицького крила.

В 1905 р. Фрунзе працював в Іваново-Вознесенському промисловому заводі, де був одним з організаторів відомого страйку текстильників, що обняв цілий район.

На початку 1907 р. Фрунзе був арештований.

В серпні 1916 року він утік із тюрми й нелегально працював у Забайкальській області під півзівцем Василенка. Потім його охорона пізнала і він втік до європейської Росії, але під півзівцем Михайлова поїхав на західний фронт до Всеросійського земського Союзу.

Перед початком лютого революції Фрунзе вже був на чолі підпільної революційної організації, що мала свій центр в Мінську.

Підчас жовтневої революції Фрунзе був на чолі збройних сил шувійско- іванівського району, прибув до Москви з 2,000 загонів робітників та салдату вказ безпосередню участь в жовтневих боях.

ЦІКАВИЙ ВИПАДОК.

Посольська комуністична фракція видала комуністичного змісту: Посол Войтков поїхав до Лодзі на віче, однак поліція розігнала робітників, заки явився посол, і цей мусів вертати на зелізницю. До переділу вагону уїшли до них якісь обсяжники з яких одні схватили ланку, а другий хотів захватити другу, але не успів, його задержали залізничники. Однак поліція вважала не стислає протоколу з напасників жимов халданівська; хоча рішотю обійшла переправляти салдату.

Польща не хоче „отворених
границь“.

ПАРИЖ, 22. березня.— Польське правительство повідомило Францію, що воно не годиться і рішучо протестує проти якогонебудь договору алянтів з Німеччиною про „забезпечення“ границь Франції, у якому було би сказано, що східні границі Німеччини з Польшею встановляються отвореними для вирішення мировим способом в будучині між обома інтересованими державами.

Се, каже польське правительство, значило-б тільки що відкидання постанови версайського договору про західні границі Польщі.

УМОВА ПРО „ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ“ ФРАНЦІЇ.
ПАРИЖ, 22. березня.— Правительство Англії і Франції дали ведуть переговори у справі „забезпечення“ Франції. До есентуального договору хотять втиснути тек і Німеччини.

НІМЕЧЧИНА І ЛІГА НАРОДІВ.
ПАРИЖ, 22. березня.— Франуська агенція Асава повідомляє, що Німеччина небаром зголоситься в члені Ліги Народів, без жадних застережень.

МУССОЛІНІ ВЖЕ ПОДУЖАВ.
РИМ, 22. березня.— Преміер Муссоліні вже подумав і виступив сьогодні з промовою на обході 6-их роковин основання фашистської організації.

Се свято обходжено в цілій Італії і нині 1,000,000 фашистів присягаю піддержуватись фашизму.

РОСИЙСЬКА ПРЕСА ПРО ГОЛОД В РОСІЇ І НА УКРАЇНІ.
МОСКВА, 22. березня.— Тутешня преса тепер дуже багата лише про голодечу в Росії і на Україні.

З усіх сторін приходять дописи про голод на місцях і нарікання, що нема заходів для ратования населення перед катастрофою.

АВТОМОБІЛІ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 20. березня.— В Німеччині тепер виробляють усього 30,000 автомобілів для особистого вжитку. Однак се їр промисл повою зростає, бо в Німеччині є яких 1,000,000 осіб, що можуть послиати автомобілі, і тому можна числити, що річна продаж автомобілів повинна досягати числа 200,000.

НОВИЙ ПРЕМІЕР ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛМ, стояния Швеції, 20. березня.— Новий преміер Швеції на місце помершого Галмара Брантінга іменований Ріхард Саландер.

ПОМЕР НА АМЕРИКАНСЬКУ НЕДУГУ.

МОСКВА, 20. березня.— Тут помер Наріман Наріманов, представник трох закавказських республік у центральному ексекутивному комітеті советської федерації, на серцеву недугу.

Він давніше був преміером Озербайджану і був советським представником на конференції в Генуї в 1922 році.

НОВА ТУРЕЦЬКА СТОЛИЦЯ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 22. березня.— Турецьке правительство звернулось до тутешніх амбасад і посольств чужих держав з проханням, шоби покинути Царгород (Константинополь), а перенеслись до нової турецької столиці Ангори, в Малій Азії. Оно каже, що признає їм усієї полекші для збудовання відповідних доми у Ангорі.

ЗЕМЛЕТРУС.

ШАНГАЙ, Китай, 20. березня.— Землетрясенне знищило цілаком місто Тайфу в Китаю.

ВИКИДАЮТЬ КОМУНІСТІВ.

Софія, столиця Болгарії, 20. березня.— Болгарське собрание (парламент) ухвалило сьогодні викинути 6 комуністичних послів і позбавити їх посольських мандатів.

ЯНОНСЬКА ЦІСАРЕВА ПИШЕ ПОЕЗІЇ.

ТОКІО, столиця Японії, 20. березня.— В Японії є звичай послиати широкую якус поезію на конкурс на заваї, яку улаждає мікадо (цар). Сього року поети писали поезії на тему „Гора проти небосхилу“ і прислали разом 22,000 поезій.

Поезія, яку признало за найліпшу, звучить: „Я бачу гору Горюкуні на кінці поля, ширитого хмарами, мов очевидна“.

На конкурс прислали також шорі поезію цїсарєва. її поезія звучить: „Як бачу одинокі білі в'їні сїгу, коли верхи другіх гір топляться у синій небі“.

До УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
Приймається в Січни, Лютім і Марті
БЕЗ ВСТУПНОГО СТАРШИХ МУШИН, ЖЕНЩИН
як рівнож і дітій.
Користайте з Нагоди Продовження Ювілейної Кампанії!
Вступайте в Члени Українського Народного Союзу.

